

INTENDENTIN KOTI

”Olemme yrittäneet hankkia kestäviä, laadukkaita ja kunnostettavia huonekaluja koko kotimme sisustukseen”, Tuulikki Kiilo kertoo.

Kiilojen koti on muuttaman askeleen päässä Porin torista ja Keski-Porin kirkosta. Tuulikin työpaikka on viereisessä korttelissa.

Tuulikki ja Kyösti Kiilo löysivät unelmiensa perinnetalon Porista vuonna 1989.

TEKSTI LEENA TEINILÄ-HUITTINEN | KUVAT KIMMO TORKKELI

Sisustuksesta huomaa, että taloon kuuluu myös viihtyisiä puutarha.

Sattumalla on usein tärkeä rooli ihmiselämän suurissa valinnoissa. Se taisi ohjata Kiilon nuorenparin iltaikävelyä syyskesällä 1989, jolloin Porin viidennen osan vanhan puutalon ikkunaan oli ilmaantunut Myytävänä-kyltti.

”Ei meillä kahdella nuorella ollut säästöjä eikä vielä kodinostosuunnitelmiakaan. Yhteiselämämme alkuvuodet olimme matkustelleet ja nauttineet elämästä, kun ei ollut lapsiakaan ja meille oli sanottu, ettemme lapsia ehkä saisikaan”, juttelee Satakunnan Museon intendentti **Tuulikki Kiilo**.

Mutta talo teki vaikutuksen. Se oli juuri sellainen, josta Tuulikki ja **Kyösti Kiilo** olivat unelmoineet.

Talon runko oli suora, samoin katto. Tuulikki on vanhojen talojen asiantuntija, ja hänen vaatimuksensa oli, että talo on ”peruspilaamaton”.

Se tarkoittaa sitä, että esimerkiksi ikkunoita ei ollut vaihdettu, taloa ei ollut remontoitu uusiksi, eikä vuotoja näkynyt.

Oma piha ja omat, satoa tuottavat omenapuut. Tuulikki Kiilo perheineen on viihtynyt talossa mainiosti.

Keskellä kaupunkia

Pihaan johtavan portin sisäpuolella avautui viihtyisiä perinnepiha: omenapuita, marjapensaita, kasvimaata, kukkapenkkejä. Vanha omakotitalo keskellä kaupunkia, muutaman minuutin matkan päässä torilta ja korttelin päässä Tuulikin työpaikasta, Rakennuskulttuuritalo Toivosta.

Myytävänä oli talon kolmesta asunnosta vain yksi, tilavan kaksion mittainen pätkä. Kiilot olisivat halunneet koko talon.

Seinänaapuri oli kuitenkin hiljattain muuttanut hoitokotiin, ja hänen asunnostaan saatiin aikaan esisopimus.

”Ostointomme alkoi lisääntyä. Lähestyimme vanhempiani, jotka takasivat meille lainan.”

Asiat järjestyivät, kaupat tehtiin. Myöhemmin kävi ilmi, että Tuulikin isä oli tutustumisreissun jälkeen viettänyt unetoman yön murehtiessaan vanhan talon roikuvia kuisteja ja räystäitä.

Tähtikadun talonsa kolmatta asuntoa Tuulikki ja Kyösti Kiilo joutuivat odottelemaan muutaman vuoden.

Sienankeltaiseksi ”rapattu” seinä on itse asiassa lastulevyä, harkkoa ja liisteröityä lumppupahvia, jonka ammattilainen on maalannut vanhan värimallin mukaan.

Vanhan vaaliminen näkyy kaikkialla kodin yksityiskohdissa.

150 vuotta sitten talossa asui kahdeksan perhettä, 1900-luvun alussa kolme.

Keittiö on pieni. Kookas liesi on 1960-luvulta, siinä on kaksi uunia. Jääkaappi on 55-vuotias. ”Vaihdamme tavaroita vasta, kun ne lakkaavat toimimasta tai niitä ei voi korjata”, Tuulikki sanoo.

Nykymuodossaan talossa on noin 170 neliometriä tilaa, huoneita 6–7 laskentatavasta riippuen. Vintillä tilaa olisi toinen mokoma, mutta Kiilot ovat pitäneet vintin hyvin tulettuvana varastotilana.

”Hyvin me olemme tähän mahtuneet, vaikka lapsiakin sentään saimme. Nyt 24-vuotias **Maija** on asunut jo jonkin aikaa omillaan, ja **Olli** muutti pois viime marraskuussa.”

”Toki vanha talo vaatii asukkailtaan joustavuutta. Voi olla, että lempisohva ei mahdu juuri siihen nurkkaan johon isäntä sen haluaisi, mutta sitten pitää tehdä kompromissi. Toisaalta vanha talo on ihana asuinpaikka. Sillä on historiansa ja tunnelmaa, jota ei voita mikään.”

Elämää yhteiskeittiössä

Kiilojen kodin paikalle Porin 5. kaupunginosaan on rakennettu talo vuonna 1843, mutta tulipalot olivat entisaikaan puutalo-kaupungeissa yleisiä. Porin yhdeksännen palon jälkeen talon tiedetään toimineen kestkiekvarina.

”Meidän talomme ei palanut Porin suupalossa 1852 vaan vasta seuraavana vuonna. Uusi talo rakennettiin osittain samalle kivilajalle vuonna 1858, sekä vanhasta että uudesta hirrestä niin kuin siihen aikaan oli tapana. Siihen aikaan kierrätys oli itsestäänselvyys. Käytettiin uudelleen kaikki, mikä oli käyttökelpoista.”

1850–60-luvuilla talossa tiedetään asuneen kahdeksan perhettä. Samassa huoneessa saattoi asua monta perhettä, merimiesten vaimoja lapsineen, leskiä lapsineen, vanhuksia ja niin edelleen. Työpäivät olivat pitkiä, kotona käytiin lähinnä nukkumassa.

”Nykyajan ihmiset kysyvät, miten keittiö toimi ja missä olivat peseytymistilat. Kaikki oli kuitenkin toisin kuin nyt. Tämän kokoisessa talossa saattoi olla kahdeksalle perheelle kaksi vaatimatonta keittiötä, joita asukkaat käyttivät vuorotellen ja yhtä aikaa. Välillä tuli varmaan sanomista, mutta se oli osa elämää.”

”Huoneissa oli lämmitystä varten uuni, ja myös sen tulipesää käytettiin ruoan kypsennykseen. Huussissa käytiin pihan perällä.”

Uppiniskainen palovartija

Tuulikki tietää, että vuonna 1881 talon omisti työmies **Johan Anttila**. Hän kunnosti rähjäisessä kunnossa olleen, vuokra-kasarmina toimineen talon.

”Yhdessä huoneessa asui palovartija, joka oli kova ryyppäämään ja riehumaan. Poliisit kävivät tämän tästä häntä rauhoittelemassa. Kun talossa yhtenä rymypäivänä syttyi tulipalo, vartija ei päästänyt palokuntaa sisälle ennen kuin oli itse niin pahasti palanut, ettei enää kyennyt panemaan vastaan.”

Seikun sahan valmistuttua lähistölle 1900-luvun alussa Rosenlew osti talon työkänsä asuinsijoiksi. Seuraavassa vaiheessa talosta tuli virkailijoiden asuinpaikka, jossa asui kolme perhettä.

”Siinä vaiheessa talossa on tehty iso remontti, koska esimerkiksi ikkunat ovat edelleen 1910-luvun asussa eli korkeat T-ikkunat, joiden alareuna on erikoisen lähellä lattiaa. Valoa niistä tulee melkoisesti. Alkuperäiset ikkunat ovat luultavasti olleet 1800-luvun puolivälin tapaan kuusi-ruutuiset.”

Mahdollisimman vähän

Tuulikki ja Kyösti eli Kössi ovat remontoineet taloan säästeliäästi periaatteella ”mahdollisimman vähän”. Jokin oviaukko on pantu umpeen, jokin avattu. Nykyaikana kaivataan ehjää, yhtenäistä seinää kirjahyllyjen ja vuoteiden paikaksi.

”Ollin huoneen katto on laskeutunut vuosikymmenten kuluessa 18 senttiä. Sen näkee selvästi, mutta ei se meitä haittaa. Tottahan näin vanhan talon katto vino saa olla.”

”Permantoja emme ole ottaneet ylös, koska lisäeristämisen tarvetta ei ollut. Olemme tyytyneet katkaisemaan permannon ja seinän taitekohdasta tulevan vedon. Otimme jalkalistat irti ja tiivistimme taitekohdan pellavariveellä.”

Yläpohjaan eli vintille lisättiin rutkasti selluvillaa.

”Nehän ne ovat ne vanhan talon ongelmakohdat, mutta meillä on nyt lämmintä ja mukavaa. Jäljellä olevia uuneja käytetään talviaikaan uutterasti, muuten talossa on vaivaton sähkölämmitys.” ➤

Ruokapöydän tuolit ovat keräilykappaleita. Harry Bertoian tuoli on huutokauppälöytö ja alun perin valkoinen.

3 x kotirauha

TUULIKKI KIILO, mikä on parasta kodissanne? ”Halusimme vanhan talon, jolla on oma historiansa, ja sen me saimme. Oli alun perin selvää, että me sopeudumme taloon eikä se meihin.”

Mikä sopeutumisessa on ollut vaikeinta? ”Keittiö voisi olla tilavampi, eikä vieraiden välttämättä tarvitsisi astua pihalta suoraan keittiöön niin kuin meillä. Toisaalta vieressä on tilava ruokailuhuone.”

Entä talon tulevat kunnostukset? ”Umpipuiset kalusteet on tilattu puusepältä ja tapetit odottavat, ja keittiöremontin pitäisi valmistua tänä kesänä. Näin saan keittiöön edes vähän laskutilaa hellan ja tiskipöydän ympärille.”

Uudet pesutilat on tehty emännän maun mukaan tilaviksi ja värikkäiksi. Kirkkaanvihreät tasot teetettiin Rymättylässä Durat-kierrätysmuovista.

Salissa on talon mukana tullut palmu, joka viihtyy vanhassa puutalossa. "Se on ollut täällä vuodesta 1960", kertoo Tuulikki.

Barcelonan-matkansa innoittamana Tuulikki taiteili pihalle koristepylvään. Materiaalina olivat rikki menneiden lasi- ja posliiniastioiden palat.

Talossa ovat edelleen ne kaksi perinteistä, eristämätöntä lautakuistia, jotka siinä ovat olleet kauan.

"Vieraat tulevat meille edelleen vanhas-ta paraatikuistista, eli he tulevat suoraan pieneen keittiöömme tiskipöydän ja lieden välistä. Keittiön viereen me olemme värkänneet ruokailuhuoneen, jossa myös oma väki syö."

Hauskoja tilanteitakin remontin yhteydessä tuli. Kun Kiilot ihmettelivät, miten naapurihuoneen äänet kuuluivat niin hyvin, asiaa ruvettiin tutkimaan. Seinästä löytyi ovi karmeineen kaikkineen. Se oli helppo avata, jolloin talo sai takaisin vanhaa luonnettaan.

Kestäviä huonekaluja

Kiilot ovat kalustaneet talonsa pääasiassa vanhoilla huonekaluilla, joilla on yleensä oma tarinansa. Monet on saatu sukulaisilta, löydetty vinteilä ja kunnostettu.

"Minä olen kaupunkilaistytty, elänyt lapsuuteni ja nuoruuteni porilaisessa kerrostalossa, mutta Kyösti on kotoisin vanhasta maalaistalosta Kullaalta. Me molemmat

rakastamme vanhaa tavaraa. Oleellista on tietenkin laatu, mutta myös esineen tarina."

"Muotoilija **Harry Bertoian** teräsverkotuolin huusi minulle appiukkoni **Nils Rosenlewin** Pihlavan-huvilan huutokaupasta, koska tiesi minun aina sellaista halunneen. Tuoli oli huonossa kunnossa, mutta Kössi puhdisti sen ja poisti valkoisen maalin, ja maalasimme sen oranssiksi."

"Nyt meillä on tavallaan muisto Rauhalinnasta ja pieni pala porilaista kulttuurihistoriaa. Minusta tällaiset asiat rikastuttavat ihmisen elämää. Se yksi tuoli vie ajatukset Pihlavan ainutlaatuisen huvila-alueeseen, Porin teollisuushistoriaan ja sen kulta-aikaan."

Ruokapöydän ympärillä olevat tuolit ovat kaikki erilaisia. Tuulikki kertoo pitävänsä hullun lailla väreistä. Vanhat, puiset huonekalut ovat erittäin ekologisia. Ne kestävät sukupolvelta toiselle, ja niitä voi korjailla ja maalaila.

» Tällaiset esinemuistot rikastuttavat elämää. »

"Tämä sohva on Kössin isosedän tekemä. Hän oli taitava puuseppä ja viulunrakentaja. Eikö olekin älyttömän hieno? Ei tällaista nykyään mistään saa, saati sitä historiaa ja tunnelmaa."

Ei saunaa sisälle

Hiljattain Kiilot teettivät talonsa yhden entisen keittiön paikalle wc- ja peseytymistilat.

Koska Tuulikki rakastaa reippaita värejä ja kierrätysaatetta, kirkkaanvihreä lavuaari ja pesutaso teetettiin kotimaisesta kierrätysmuovista mittojen mukaan. Käsienpesuallas on lasia ja kuopiolaisten kädentaitajien tekemä. Moderniin, tilavaan pesutilaan he ovat tavattoman tyytyväisiä.

Saunaa Kiilot eivät ole taloonsa halunneet, koska hirsitalossa se on kaikista varoimista huolimatta riski.

"Mieluummin ajamme mökille oikeaan, puilla lämmitettävään saunaan ja katselemme saunan ikkunasta järvelle. Se on aina suurta juhlaa." •